

[Poul Boeg.]

tik, ved, at det i hvert fald er et faktisk udgangspunkt, at det historisk-traditionelt inden for alle partier har været sådan, at der var en kandidat i hver opstillingskreds. Man kunne vel næsten fristes til at sige, at hvis ikke det skulle være systemet, hvad er så egentlig ideen bag ved opstillingskredsene, for opstillingskredsene er som bekendt ikke valgkredse og har altså ikke nogen egentlig valgteknisk betydning. Der er visse kredse, hvor der overhovedet ingen vælges, der er andre opstillingskredse, hvor der måske vælges en 3-4 folketingsmedlemmer. Derfor har dette, at man opstillede en kandidat i hver kreds, som sagt historisk, været mønsteret.

Man har jo ofte talt om ledige kredse og om sikre kredse. Disse begreber kunne overhovedet ikke eksistere, medmindre dette var systemet, og jeg har eksempelvis konstateret, at ved valgene i 1960, 1964 og 1966 var der overhovedet intet parti, der opstillede flere kandidater end antallet af opstillingskredse. Det er først i de seneste år og ved de seneste valg, dette mønster overhovedet er trængt frem. Man kan tilføje, at ved valget i 1966 var det oven i købet sådan, at samtlige partier undtagen socialdemokratiet — altså også SF — opstillede færre kandidater end antallet af opstillingskredse. Om det så var, fordi SF ikke kunne finde tilstrækkeligt mange, det kan jeg jo ikke vide. Først i 1968 sker der det, at partiet venstre opstiller 2 kandidater mere end antallet af opstillingskredse, og der sker nogle småting af samme art i 1971, da socialdemokratiet opstiller 104 kandidater. Men det er først ved valget den 4. december 1973, at der sker noget i denne forbindelse efter vor opfattelse virkelig bemærkelsesværdigt, nemlig at fremskridtspartiet opstiller 195 kandidater.

Når det så fra visse sider siges, at der ikke er nogen rimelig begrundelse for dette lovforslag, at det oven i købet er overflødigt, så vil jeg blot gerne pege på de perspektiver, der ligger i, at en 10, 12 eller flere partier efter det nugældende system altså kan opstille 200, eller om de ønsker det, 500 kandidater. Det er vor opfattelse, at på en eller anden måde må der her sættes en bom, og dér har jeg også med glæde og tilfredshed konstateret, at hvis man skal forsøge at finde en fællesnævner i denne halve snes

ordførereindlæg, så er det vel nogenlunde korrekt gengivet, hvis man siger, at der fra mange sider var tilslutning til selve ideen, selve dette, at der et eller andet sted skal være et loft, hvilket jo heller ikke er andet, end hvad vi har ved kommunalvalg og ved amtsrådsvalg, men at man havde visse betænkeligheder med hensyn til denne udformning, idet man fandt, at det kunne være uheldigt, hvis der kun kunne opstilles 103 kandidater. Ja men det vil vi fra vor side naturligvis med største glæde gå ind i et konstruktivt udvalgsarbejde om. Vi har med dette forslag blot tilsigtet at pege på et problem, som vi finder tiltrænger en løsning, og kan man acceptere den idé, at det ikke bør være helt ubegrænset, så kan vi da sikkert forhandle os til enighed om en eller anden konkret udformning.

Men én enkelt ting lægger vi i og for sig vægt på, og det er dette, som man også kan læse i mange statsretlige fremstillinger, og som vi vel alle inden for politik har en fornemmelse af er naturligt og rimeligt og ønskeligt: at der er et specielt tilhørs- og tilknytningsforhold mellem en kreds og kandidaten i denne kreds. Hvis man pludselig kan begynde at opstille en 2, 3, 4 mand i hver enkelt opstillingskreds, så falder dette personlige tilhørsforhold, som mange både teoretikere og praktikere har fremhævet som et væsentligt og værdifuldt element i det danske folkestyre, jo væk. Derfor er det vor opfattelse, at hvis man ikke vil acceptere forslaget i denne udformning, men vil acceptere ideen og have loftet lagt højere, så ville den naturlige vej frem ganske simpelt være at forhøje antallet af opstillingskredse.

Så blev det sagt fra flere sider, specielt fra fremskridtspartiets side, at dette forslag skulle være grundlovsstridigt. Det vil føre for vidt at gå ind i en debat om det i enkeltheder, og det er jo også kun få, der har sagt det, men må jeg i hvert fald ikke bare pege på ét argument, som efter min mening klart viser, at dette synspunkt er helt uholdbart, og det er, at når man tager grundloven frem, så ser man jo, at der i § 28 står, at folketinget består af højst 175 medlemmer — jeg ser for nemheds skyld bort fra de 4 såkaldte nordatlantiske. Med andre ord, hvis man lavede en valglov — og grundloven har jo givet valgloven meget frit spillerum — der bestemte, at folketinget kun skulle have